

Terminologin inom migrationsarbetet

Ordens betydelse

- Ord har en inverkan på världen, språket bygger verkligheten.
- Med ord kan vi skapa uppfattningar eller stärka dem.
- Betydelsen av orden blir starkare när vi talar om människor.
- Ord kan vara inkluderande eller exkluderande.
- Begrepp hjälper oss att både förstå och bygga världen omkring oss.
- Begrepp lever och förändras.
- Som frivilliga och anställda inom Finlands Röda Kors har vi ett särskilt ansvar när vi kommunicerar.

Enligt Röda Korsets principer hjälper och skyddar vi människor som befinner sig i en sårbar ställning oberoende av deras bakgrund eller rättslig ställning. Vår uppgift är att försvara människovärdet.

Du kan bekanta dig med Röda Korsets internationella federation IFRC:s synpunkter och anvisningar om migration (Migration policy) här (på engelska): ifrc.org/document/migration-policy

Internationellt skydd

Internationellt skydd syftar på flyktingstatus eller status som alternativt skyddsbehövande enligt EU:s direktiv eller den finländska utlänningslagen.

- En person beviljas flyktingstatus i Finland när hans ställning identifieras i asylprocessen och hen beviljas asyl. Flyktingar som inom ramen för flyktingkvoten vidarebosätts beviljas också flyktingstatus.
- Alternativt skydd kan beviljas om förutsättningarna för beviljande av asyl inte uppfylls, men den sökande i sitt hemland eller det land där hen varit stadigvarande bosatt hotas av dödsstraff, avrättning, tortyr eller annan behandling som betraktas som omänsklig eller kränker människovärdet eller om det är sannolikt att den sökande skulle personligen hamna i allvarlig fara på grund av en väpnad konflikt i landet.

Immigrant

Det finns ingen etablerad förklaring till begreppet "immigrant". Det finska begreppet "siirtolainen" har också en delvis annan innebörd än sina engelsk- och svenskspråkiga motsvarigheter. Röda Korset använder termen för att syfta på människor som av en eller annan orsak lämnar sin stadigvarande boendeplats för att söka nya möjligheter eller en tryggare och bättre framtid. Att flytta till ett annat land kan vara frivilligt eller nödvändigt men innebär ofta både svåra val och begränsningar. Termen syftar alltså på människor som flyttar på grund

av sitt arbete, statslösa, människor som befinner sig i en oregelbunden situation samt flyktingar och asylsökande.

Ibland används termen för att skilja flyktingar och asylsökande från övriga människor som flyttar till landet, i syftet att signalera att inte alla människor som flyttar till landet uppfyller kriterierna för internationellt skydd eller har för avsikt att söka asyl. I situationer med omfattande invandring finns det ofta både sådana människor som kan bli utsatta för kränkningar av mänskliga rättigheter och sådana människor som lämnar sin boendeplats på grund av andra orsaker. Grunderna för skyddsbehovet utreds i asylprocessen.

Flykting

En person som flyr från sitt hemland på grund av förföljelse. Förföljelsen kan bero på ursprung, nationalitet, religion, politisk åsikt eller tillhörighet till en viss samhällsgrupp.

Definitionen av flykting på grund av förföljelse baserar sig på FN:s allmänt erkända flyktingkonvention. I Afrika och Sydamerika används bredare definitioner av flyktingskap. Också i Europa används en bredare definition av internationellt skydd.

I allmänspråket (såsom i media) kan begreppet "flykting" syfta på människor som har varit tvungna att fly från sina hemtrakter exempelvis på grund av den allmänna säkerhetssituationen, en naturkatastrof eller klimatförändringen.

Röda Korset strävar efter att främja förverkligandet av människors grundläggande rättigheter och på så vis förverkligandet av rättigheterna som baserar sig på människans flyktingstatus. Röda Korset hjälper dem som behöver hjälp, människans ställning påverkar inte hens möjlighet att få hjälp.

Kvotflykting, vidarebosatt

Flyktingar som har flytt från sitt hemland till ett annat land, oftast i närheten av hemlandet, kan vidarebosättas i ett annat land om de inte har möjlighet att få skydd i det land de befinner sig i.

Finland tar årligen emot ett visst antal människor som FN:s flyktingorganisation UNHCR beviljat flyktingstatus. Antalet människor som kan tas emot kallas flyktingkvot.

UNHCR föreslår att de som behöver mest hjälp vidarebosätts i länder som tar emot kvotflyktingar. Dessa platser räcker endast till en liten andel.

Asylsökande

En person som har tvingats fly från sitt hemland och söker trygghet i ett annat land.

I asylprocessen utreds om det finns grunder för internationellt skydd, det vill säga flyktingstatus (asyl) eller alternativt skydd.

Ansökan om asyl görs omedelbart då personen anländer till landet eller så snart som möjligt efter ankomsten. Ansökan kan också göras efter att skyddsbehovet har uppstått på grund av att situationen i hemlandet har ändrat.

Den asylsökande registreras som kund på en asylförläggning oberoende av om hen bor där eller inte (en del av asylsökande kan bo i privat inkvartering).

Tillfälligt skydd

Människor som flytt från Ukraina får tillfälligt skydd:

- ukrainska medborgare och deras familjemedlemmar
- medborgare i andra EU-länder eller statslösa personer som fått internationellt skydd i Ukraina, samt deras familjemedlemmar
- människor med permanent uppehållstillstånd i Ukraina som inte kan återvända till sitt ursprungsland tryggt och permanent.
- människor som sökt tillfälligt skydd före 7.9.2023 och som har haft ett permanent uppehållstillstånd i Ukraina och som inte kan återvända till sitt ursprungsland tryggt och permanent.

Tillfälligt skydd är inget hinder för att ansöka om flyktingstatus eller övrigt internationellt skydd.

Papperslös

En person som bor i Finland utan uppehållstillstånd. Papperslösa befinner sig i en sårbar ställning eftersom hen står utanför det omfattande socialskyddet och vågar nödvändigtvis inte förlita sig på myndigheternas hjälp när hen skulle behöva det.

Man kan bli papperslös på många olika sätt:

- En människa har anlänt till ett land men inte ansökt om eller inte ansöker om nödvändigt uppehållstillstånd
- Grunden för uppehållstillståndet (t.ex. arbete, studier eller familjeband) upphör och tillståndet går ut. Det finns inga grunder för fortsatt tillstånd men personen stannar kvar i landet utan uppehållstillstånd.
- En människa har ansökt om uppehållstillstånd men har inte beviljats det. Det kan exempelvis vara fråga om en situation där den asylsökande har fått ett negativt verkställbart beslut men inte lämnat landet.
- En människa har ett uppehållstillstånd och blir utvisad, men stannar kvar i Finland.

Integration

En personlig process som sker i växelverkan med samhället och under vilken en persons delaktighet, jämlikhet och jämställdhet i samhället förstärks.

Integrationen förutsätter att man själv är aktiv, att samhället är mottagande och att samhällets mottaglighet utvecklas. Anhöriga och andra nära människor kan påverka en persons integration.

Att upprätthålla människans eget språk och egen kultur är en del av integrationen.

Stöd för integration

Integrationen stöds genom att erbjuda lämpligt stöd och tjänster samt genom att främja samhällets mottaglighet.

Inom Finlands Röda Kors säger vi inte att vi integrerar någon eftersom integrationen är en persons egen process som inte kan eller bör försöka göras för hen. Vi stöder hens integrationsprocess utifrån hens egna utgångspunkter.